

ла, остроумните и жлъчни коментари за властта, институциите, културните учреждения. Тук има прекалено много настояще³⁵. И отсъстват Поетите. Точно върху това отсъствие е изградена антологията от 1910 г. Представяйки авторите, тя набавя на мистифицираното пространство, наречено Острова, блаженството и проклятието на творчеството. В очерка Славейков, разказвайки легенди за миналото, натрупва метафорични значения на Блажения Остров. Той е Завръщането, Забравата, Любовта. „*Че като любовта е този остров: който се отбие там, изгубен е навеки*“³⁶. Той е спряло време³⁷. В книгата антология Славейков се отказва от любовта като метафора на блаженството. И превръща Острова – място, никъде в пространството, в осъществена връзка между било, настояще и бъдно. Така Забравата и Завръщането получават друг смисъл, в следването на който се разгръщат лабиринтите на мистификацията.

Да не се направи в това отношение разграничение между очерка и книгата със същото заглавие, би означавало да остане незабелязан и некомментиран проблем, който Славейков (и „Мисъл“) смятат за същностен в проекта на модерността – грижа за миналото като избор, подреждане и вписване в настоящето. Сегашното се мисли като мост между някога било и бъдно. Времето е течаща в двете посоки обвързаност. Традицията поражда модерността, но и е създавана от нея.

³⁵ Подобни наблюдения имат основание само отнесени към очерка и *разграничаването му от книгата антология е наложително*. В противен случай би се стигнало до неточни изводи като: „На Острова на блажените“ суспендира идеята за приемственост не само в темпорален, но и в пространствен аспект. Прекъснатостта на нишката към историята, фокусирането на вниманието почти изцяло върху настоящето, дори до интерес към злободневното, се оглеждат в един доброволно избран пространствен изолационизъм. Знаковостта на островното изпълва и антологията, и по-ранния очерк „На Острова на блажените“ [...] миналото престава да се отъждествява с традицията, да се свежда до нея, да задава и произвежда необходимо задължаващ колективен опит...“ (Тиханов, Г. *Жанровото съзнание на кръга „Мисъл“*. Към културната биография на българския модернизъм. С., 1998, с. 159, 162.)

³⁶ Славейков, П. П. *На Острова на блажените*. – Златорог, II, 1921, № 6, с. 6.

³⁷ Проследявайки архаични културни пластове на митологемата *Острова на Блажените*, М. Неделчев обобщава: „За това идеално пространство винаги е характерно другояче течащото или „спрялото“ време“. (Неделчев, М. Цит. съч, с. 4.)